

José Martí en la sino de la nuntempa patrolando

Image not found or type unknown

La nacia apostolo de Kubo, José Martí, naskiĝis en la sino de humila hispana familio la 28-an de januaro 1853. La patro, Mariano Martí, valenciano, vojaĝis al Kubo kiel artileriano. En la insulo enamiĝis kaj edziĝis al Leonor Pérez el Kanariaj Insuloj.

En 1869, 16-jara estis la juna Martí kiam unuafoje suferis la rigorojn de karcerejmo kiu vundis lin porĝiame. La fervora propaganda agado pri sendependigaj ideoj en la lernejo kondukis lin al ĝonpika punlaboro.

La patro sukcesis lin liberigi de tiom pezega laboro, sed Martí estis forkondukita al Hispanio kie danke al bonaj amikoj li trovis laborlokon kaj studis ĉi diplomon ĉi pri juro kaj filozofio (kvankam neniam sukcesis enmanigi al si la konceman titolon pro monmanko).

Pro organizaj taskoj de Martí rilate la preparon de la sendependiga milito, li partatempe okupiĉi pri verkado kaj nur tiel oni eksplikas la tiom malmulta publikiga laboro de l' Martí-aj verkoj. Malgraŭ tio, li speciale atentis du etajn volumojn, kies eldonon li sukcesis vidi, nome Ismaelillo de 1882 kaj Simplaj Versoj de 1891 en kies antaŭparolo li esprimas ke tiuj versoj estas rezulto el kora sento, sen artifikaj kaj ne publikcelaj.

Preskaŭ la tutan vivon li pasigis ekzilita, eksterlande - li studis, laboris multflanke kaj intense vivis; liajn verkojn oni tre admiris en Meksiko, Urugvajo, Venezuelo kaj aliaj latinamerikaj landoj, tamen, nenion oni publikigis en Kubo dum la kolonia periodo pro lia ege konata sinteno kontraŭ la hispana registaro.

Fine de la jaro 1879 li estis denove forpelita al Hispanio kaj tie daŭrigis sian kampanjon por denunci la kolonian reĝimon. De tie li vojaĉis al Nov-Jorko por labori favore al la sendependigaj ideoj inter la kubaj elmigrintoj.

Tiun periodon li okupiĉi plene pri organizado de la milito en Kubo kaj fondis la kuban revolucionan partion, kiu iom post iom arigis ĉiujn elmigrintojn favorajn al sendependigo kaj tiujn loĉiantajn en la insulo. Li estis elektita ĉefa gvidanto de la partio. Tiamaniere li organizis la duan kaj lastan sendependigan militon kontraŭ la hispana koloniado komencitan la 24-an de februaro 1895, kiu finiĉis en 1898 per milita interveno de Usono, kiam la kubaj trupoj estis klare superaj al la hispanaj. Sed Martí ne pretervivis ĉi tiu obskura momento de la kuba historio por sendependiĉo.

Dezirante proksimiĉon al la figuro de José Martí, oni devas lin rigardi tra la prismo de pensisto, artisto, organizanto kaj ĉatistoj kiaj li estis. Homo studema kaj agema kies ekzistopaj gvidis profunda amo al sia patrolando kaj ties sendependiĉo.

<https://www.radiohc.cu/index.php/eo/especiales/exclusivas/245857-jose-marti-en-la-sino-de-la-nuntempa-patrolando>

Radio Habana Cuba